

De Pen

Auteur: Alex de Ruijter
Slicerisk

De blinde vlek van barrières

Als je mij vraagt wat de definitie van een barrière of veiligheidsmaatregel is, citeer ik Sklet uit 2006: *“Safety barriers are physical and/or non-physical means planned to prevent, control, or mitigate undesired events or accidents”*¹. Deze definitie bevat een interessant woord. *Planned*. Dat woord impliceert dat een barrière als doel heeft ongewenste gebeurtenissen te voorkomen en dat dit ook formeel geregeld is. Door deze definitie te hanteren wordt een deel van veiligheid echter buiten beschouwing gelaten.

Allereerst omdat een barrière alleen een formeel systeem mag zijn. Iemand die toevallig langs een sloot loopt en een kind uit het water redt is geen barrière omdat dat niet formeel geregeld is, terwijl een badmeester die precies hetzelfde doet in een zwembad dat wel is. Juist door de combinatie van informele en formele barrières blijft een organisatie veilig. De twee vullen elkaar aan. Als we daarentegen willen meten hoe veilig een organisatie is, gaat de focus vaak alleen naar de formele barrières omdat die makkelijker te meten zijn. Daardoor ontstaat er een blinde vlek voor de informele kant. Om dat te voorkomen proberen concepten als HRO (High Reliability Organization) de informele kant van veiligheid te versterken.

Ten tweede zijn er veel formele systemen die niet als doel hebben de veiligheid te vergroten, maar dat wel doen. Bijvoorbeeld het versimpelen van een proces om kosten te besparen, of een teamuitje om de sfeer op de werkvloer te verbeteren. Als het doel daarvan niet het verhogen van de veiligheid is, dan is het dus geen barrière en wordt het ook niet zo gezien en behandeld. Ook als het wel een impact op veiligheid heeft. Ongemerkt hebben veel gebeurtenissen in een organisatie een directe of indirecte impact op veiligheid. Als je dat allemaal belangrijk gaat vinden is het lastig om te weten waar je moet beginnen met verbeteren.

Uiteindelijk is het concept van een barrière daarom vooral goed om focus aan te brengen op punten van de organisatie die duidelijk de veiligheid borgen. Maar als alle barrières op groen staan ben je dus niet klaar. Dan wordt het tijd om je blik te verbreden.

¹ Sklet, S. (2006). Safety barriers: Definition, classification, and performance. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, 19(5), 494–506.